

DÉLMAGYARORSZÁG

A MAGYAR SZOCIALISTA MUNKÁSPÁRT LAPJA

61. évfolyam, 27. szám

1971. FEBRUÁR 2.,

KEDD

Megjelenik hétfő kivételével mindennap, hétköznap 8, vasárnap 12 oldalon.

ARA: 80 FILLÉR

Leninváros

Felkészülés a nagy beruházásokra

Leninvárosban lesz a riumban elmondottak, hogy szovjet-magyar kooperációval megvalósuló olefinprogram központi beruházása. Ez egyébként negyedik öt-éves tervünk egyik legnagyobb létesítménye. A beruházások koordinálására kormánybizottság jött létre. A bizottságban részt vesznek a beruházások megvalósulásában érdekelt minisztériumok, szervek vezető képviselői.

A beruházás előkészületéről a Nehézipari Minisztériumban elmondottak, hogy a Leninvárosban tulajdonképpen három nagyüzem létesül. Az egyik az évi 250 000 tonna (etilénre számított) kapacitású benzínpirolízis üzem, a másik az olajfinomító, a harmadik pedig az erőmű, amelynek összteljesítménye kiépítésének első szakaszában 800 megawatt lesz.

A helyszínen az idén megkezdődnek az építkezés előkészületei. (MTI)

Asszad Moszkvában

Hafez Asszad tábornok, miniszterelnök vezetésével hétfőn szíriai párt- és kormánydelegáció érkezett Moszkvába. A Kremlben megkezdődtek a szovjet-szíriai tárgyalások, amelyeken szovjet részről Leonid Brezsnyev, Nyikolaj Podgornij és Alekszej Koszigin, szíriai részről Hafez Asszad miniszterelnök és a szíriai párt- és kormányküldöttség tagjai vesznek részt.

Haszonnal dolgoznak a szegedi ipari vállalatok

Változatlan lesz a részesedési alap
Több pénz jut fejlesztésre

Három évvel ezelőtt lépett érvénybe a mostani gazdaságirányítási rendszerünk, amelynek bevezetése előtérbe helyezte a vállalatok gazdálkodásának hatékonyságát. A nyereség, a piachoz való alkalmazkodás összefüggései viszonylag tisztán „lecsapódnak” a pénzügyi berkekben. Eppen ezért kerestük fel a Pénzügyminisztérium Bevételi Főigazgatóság szegedi területi igazgatóságának, vezetőjét, Jenei Tibort, hogy megkérdezzük tőle, milyen tapasztalatok vannak a vállalatok pénzügyi gazdálkodásáról, a reform óta eltelt időszakról.

— **Mi a helyzet a nyereség alakulásánál?**
— Szegeden és Csongrád megyében az önálló, mérlegkészítésre kötelezett gazdálkodó szervek nyereségtömege 1970-ben 1969-hez viszonyítva 7,8 százalékkal növekedett — mondta Jenei Tibor igazgató. — Ez kedvező jelenség, különösen az, ha figyelembe vesszük, hogy az előző évben 1968-hoz viszonyítva a nyereség tömege 5,7 százalékkal csökkent. Megjegyzem, hogy az adatot mindenesetre az esztendő I—III. negyedévével jelzik, mivel a múlt évi teljes összegezésre csak később kerül sor. Tavaly a megfigyelt 166 gazdálkodó egység közel 1 milliárd forint nyereséget realizált, a veszteséges vállalatok száma és a veszteségszáma nem számottevő. Az árbevétel a múlt esztendőben 1969 azonos időszakához képest 12,5 százalékkal, s 1969-ben 1968-hoz képest pedig 1,1 százalékkal emelkedett.

— **Az előbbiekben két ellentmondás is felfedezhető — legalábbis az első hallásra. Az egyik a reform második évének mélypontja, a másik pedig az, hogy az árbevétel messze meghaladja a nyereséget. Mi ennek a magyarázata?**
— A nyereség tömegének növekedése elmarad ugyan az árbevétel növekedésének ütemétől, de ezt nem értékelhetjük úgy, mint a hatékonyság csökkenését. Ugyan az iparvállalatok az árbevétel emelkedését megközelítően azonos termelésnövekedéssel érték el, másrészt a nyereség csökkenésében jelentős mértékben érvényre jutottak a vállalati jövedelemsszabályozás változásai,

szigorításai, amelyek a nyereség szintjét körülbelül 6—7 százalékkal mérsékeltek, s ezt csak kismértékben, mintegy 1—2 százalékkal ellensúlyozta a termelői és fogyasztói árszínvonal emelkedése.

— **A hatvankilenc mélypont mivel magyarázható?**

— Legalább négy körülmény érdemel említést, amelyek az 1968-as magas nyereségeket előidézték, hiszen az 1969-es esztendőt a reform első évéhez viszonyítjuk. Ezek a következők: az 1968. január 1-i induló árakban levő nyereségtartalékok (a költségek túltértelezése miatt), az indokoltnál nagyobb költségvetési juttatások, az általános érvényű szabályozók alóli kivételek és mentesítések viszonylag széles köre, s végül a lazább árformákban (limit- és szabad ár) rejlő lehetőségek kihasználása. A lemaradás okai között kell említeni Szeged és Csongrád megye gazdasági szerkezetét is, amely eltér a népgazdaságtól a könnyű- és az élelmiszeripar túlsúlya miatt, s ezek az ágazatok jobban ki vannak téve a piaci ingadozásoknak, hatásoknak. Ezt bizonyítja, hogy népgazdasági szinten is többnyire az említett iparágakban volt elmaradás.

Egy táblázatot nézegettem, amely csoportosította a vállalatokat aszerint, hogy a tavalyi (január 1—szeptember 30-a között) nyereségük kevesebb, vagy több az előző évinél. Az adatok szerint 5 vállalat veszteségre állt, 50-nél kevesebb volt a nyereség, 62-nél valamivel több, míg 49 vállalatnál számottevően nagyobb volt a nyereség tavaly, mint a megelőző esztendő azonos időszakában. Ez viszonylag nagy szóródást jelent, s bizonyos mértékig a hatékonysággal függ össze. Egy pillanatig sem állíthatjuk, hogy ez rossz, ha javul a gazdálkodás hatékonysága.

— **Javult-e a gazdálkodás?**

— Nagyon összetett dologról van szó. Az iparágak eltérő fejlődési üteme és a jövedelmesség, a gazdasági struktúra jele. A termékcsomagok egyre jobban igazodnak a piaci igényekhez, s ez némely esetben mérsékli a jövedelmességüket. Ennek elemzésére ezt a tendenciát népgazdasági szempontból kedvező jelenségként kell értékelni. Az exportigények jobb és gyorsabb kielégítésére törekvés és az új kapacitások belépése ugyancsak kedvezően hatott a termékösszetétel változására. Az előbbi nem kis mértékben a szabályozórendszer ösztönző hatására történt. A differenciálódás, az átrendeződés hatására a nyereség és a jövedelmesség szóródása nagyobb lett a szegedi vállalatok között is.

— **Bár a végleges számadatok még nincsenek meg, valamiféle prognózzsal tud-e szolgálni?**
— Figyelembe véve az 1970-es esztendő I—III. negyedévi tényezőit, a szegedi és a csongrádi megyei iparvállalatoknál és más gazdálkodó szervezeteknél a nyereségből képzett vállalati alapok összege kis mértékben meghaladja az előző évit, de a nyereségadó progressziója miatt nem biztos, hogy eléri az 1968-as színvonalat. A tavalyi eredmények alapján képezhető részesedési alap feltehetően eléri az előző évi szintet, a fejlesztési alap pedig valamivel meghaladja azt. Az alapok nagyságrendjében az ágazatok, a szektorok és a vállalatok között — az ismert okok miatt — ebben az esztendőben is nagy szóródások várhatóak. A tapasztalatokat summázva elmondhatom, hogy a reform alapelvei Szeged és Csongrád megye gazdaságában is érvényre jutottak, az irányítás új módszerei beváltak.

Gazdag István

Úton a Hold felé az Apollo-14

Késelt a start — Összekapcsolási hiba

A felhősödés okozta 40 perces késéstől eltekintve normálisan startolt vasárnap az Apollo-14 űrhajó, de alig hagyta el Föld körüli parkoló pályáját, mindjárt a Hold felé vivő út első szakaszán váratlan technikai nehézségekbe ütközött, amelyek csaknem meghiúsították az egész vállalkozást.

A már viszonylag egyszerű rutinműveletnek számító „átörölési manőver” befejező mozzanata, a parancsnoki anyahajó és a holdkomp összekapcsolása csak negyedszeri próbálkozásra, úgynevezett „kemény dokkolással” sikerült.

A parancsnoki kabinban felszerelt színtestvé-kamera előtt jól látható volt a hatodszor közeledő holdkomp, majd megrázkódott a két test és az összekapcsolás sikerült.

A magyar idő szerint hétfőn hajnali 3 órakor több mint kétórás késéssel történt dokkolás után az Apollo-14 levalasztotta a harmadik rakétafokozatot és „sorainak” ilyen váratlanul drámai rendezése után folytatta útját a Hold felé.

Az űrhajósok életbiztonságát nem fenyegette közvetlen veszély, a dokkolási nehézségek azonban bizonyos aggodalmakat keltettek.

Az Apollo-14 Holdra indult asztrolautái. Képünkön — balról jobbra: Stuart A. Roosa, Edgar D. Mitchell és a parancsnok, Alan B. Shepard

Kételyek maradtak ugyanis a dokkolási rendszer megbízhatósága iránt. A Hold körüli manőverek során már az űrhajósok közvetlen életbiztonsága is függ attól, hogy a holdkompot az anyahajó a pontosan meghatározott pillanatban bocsássa el leereszkedő pályájára, majd még inkább attól, hogy feladatának elvégzése után a felemelkedő holdkomp megbízhatóan összekapcsolódjék a Hold körüli pályán parkoló anyahajóval, ami nélkül az űrhajósok nem térhetnek vissza a Földre.

Magyar idő szerint hétfőn kora délután az Apollo-14 űrhajósainak még nem sikerült megállapítani, mi okozta, a dokkolási rendszer zavarát. Amennyiben a Hold felé vivő út további szakaszán sem sikerül meggyőződni a dokkolási rendszer működésének megbízhatóságáról, a houstoni űrközpont az elé a választás elé kerül, hogy megkockáztassa-e az űrhajósok biztonságát a Holdról majd felemelkedő holdkomp és az anyahajó újbóli összekapcsolásánál, vagy inkább lefújja a holdrészállást, az egész vállalkozás célját.

Hétfőn éjjel előtt az Apollo-14 túljutott azon a ponton, ahonnan motorjainak bekvűjtásával megközelítenél a Föld felé.

A CBS tudósítója szerint az Apollo-14 hozzávetőlegesen 400 millió dollárba kerülő útjának kimenetelétől olyan nagy mértékben függ az egész Apollo-program sorsa, hogy jelenleg inkább naivanak a kockázatok, mint egy újabb siker. (Folytatás a 2. oldalon.)

Gondoskodnak újfajta biztonsági berendezésekről

Tanácskozott a SZOT elnöksége

A SZOT munkavédelmi tudományos kutatóintézetének eredményeit vizsgálva, a SZOT elnöksége tegnap ülésén megállapította, hogy az elmúlt öt évben a munkavédelem sok problémáját megoldották a kutatók. Új módszereik 70 százalékát a gyakorlatban is bevezették, illetve elterjesztésük folyamatban van. A kőbányaszatban csökkentették a szilikózisveszélyt, a kohászat és a vegyipar részére hatáson porleválasztó berendezést dolgoztak ki.

A következő években még hatékonyabb eszközöket akarnak feltárni a foglalkozási betegségek megelőzésére,

s gondoskodnak újfajta biztonsági berendezésekről is. Szinte valamennyi KGST-ország társintézményével konzultálnak a munka-

pszichológia legújabb eredményeinek alkalmazásáról. (MTI)

Üzemi kísérlet — számítógéppel

Felméri a földgázlelőhelyek előkészítő üzemének állapotát, megvizsgálják azok gazdaságosságát és javaslatot tesznek fejlesztésükre a Magyar Ásványolaj és Földgáz Kísérleti Intézet szakemberei. A nagyszabású munkával az Országos Kőolaj és Gázipari Tröszt bízta meg a kutatókat, akik a legkorszerűbb módszereket

alkalmazták elemző és tervező tevékenységük során. Első lépésként a helyszínen összegyűjtik a termelés jellemző paramétereit, s azokat feldolgozzák.

A javaslatok elkészítésében a számítógépek a döntő szó. Az üzemi berendezések működését számítógépek modellezik oly módon, hogy a továbbiakban a számítógép helyettesíti az üzemi kísérleteket is. Így a kutatások nem zavarják a termelést.

Egyiptomi okmány

Szalah Gohar egyiptomi külügyminiszter-helyettes hétfőn magához kérte a Biztonsági Tanács tagországainak káiroi nagyköveteit és átnyújtotta nekik annak az egyiptomi okmányoknak a másolatát, amelyben az EAK véleménye szerint a Jarring közvetítésével folyó tárgyalásokon eddig nem sikerült előrehaladást elérni.

A megyei képviselőcsoport ülése

Az országgyűlési képviselők Csongrád megyei csoportja tegnap, hétfőn ülést tartott Szegeden. Katona Sándor (szegedi járás), a csoport vezetője tájékoztatta képviselőtársait az országgyűlés következő ülésére várható felkészülés tennivalóiról. Az ülés munkájában részt vett Nieschner Ferenc, Tóth Szilveszter (szegedi járás), Balogh László (Csongrád), Patai Sz.

Sándorné (Szentes), Kurucz Márton, Nagy Dániel, az Elnöki Tanács tagja (szentesi járás), Győri Imre, az MSZMP KB tagja, a megyei pártbizottság első titkára, dr. Dömötör János (Hódmezővásárhely), Halmágyi Ivánné (makói járás), dr. Petri Gábor, az Elnöki Tanács tagja, Lacsné Mihályné, Bódi László (Szeged) országgyűlési képviselő. Katona Sándor zárszavában értékelte a képviselő-

csoport elmúlt négy évben végzett munkáját, melynek során — 28 ülésen — a parlamenti ülészakokra való felkészülés mellett soravetették a megyének és városainak legfontosabb gazdasági, társadalmi, kulturális és szociális problémáit, a tapasztalatokat megvitatták és elemezték. A képviselőcsoport eredményes munkáját elősegítette a megye párt- és állami szerveinek támogatása is.